

MALTA

QORTI TAL-APPELL
(Sede Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tas-16 ta' Ottubru, 2024

Appell Inferjuri Numru 163/2022 LM

Atlantis Sails Limited (C 41054)
(‘l-appellata’)

vs.

The Yacht Shop Limited (C 58195)
(‘l-appellanta’)

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mis-soċjetà konvenuta **The Yacht Shop Limited (C 58195)** [minn issa ‘l quddiem ‘is-soċjetà appellanta’] minn sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) [minn issa ‘l quddiem ‘l-Ewwel Qorti’] mogħtija fis-7 ta’ Marzu, 2024, [minn issa ‘l quddiem ‘is-sentenza appellata’], fejn

iddeċidiet it-talbiet tas-soċjetà attriċi **Atlantis Sails Limited (C 41054)** [minn issa 'l quddiem 'is-soċjetà appellata'], kif ġej:

“Għal dawn il-motivi taqta’ u tiddeċiedi billi filwaqt li tiċhad l-eċċezzjonijiet kollha fir-Risposta tas-soċjetà konvenuta u tiċhad ukoll l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni, tilqa’ t-talbiet tas-soċjetà ATLANTIS SAILS LIMITED u filwaqt li tiddikjara li s-soċjetà THE YACHT SHOP LIMITED hija debitorji tagħha fis-somma ta’ tnax-il elf, mija u ħamsa u sittin Euro u tmenin ċenteżmu (€12,165.80), tikkundannaha tħallasha dan l-istess ammont bl-imġax mid-data taż-żewġ fatturi Dok. A1 u Dok. A2, 2 ta’ Awwissu 2022, u bl-ispejjeż jithallsu wkoll mill-istess soċjetà konvenuta.”

Fatti

2. Il-fatti tal-każ odjern jirrigwardaw ftehim tal-appalt li sar bejn is-soċjetà attriċi li hija l-kuntrattur, u l-appaltanta is-soċjetà konvenuta, li kienet ġiet kuntrattata oriġinarjament mis-sidien tal-opra tal-baħar *Robadapazzi* sabiex isiru xogħlijiet ta’ *upholstery* u *interiors* fuq din id-dgħajsa. Jirrizulta li s-soċjetà attriċi kienet talbet il-ħlas ta’ dawn ix-xogħlijiet fis-somma ta’ €12,165.80, iżda għalkemm interpellata, is-soċjetà konvenuta baqgħet inadempjenti.

Mertu

3. Is-soċjetà appellata għalhekk ipprezentat avviż quddiem l-Ewwel Qorti fit-2 ta’ Awwissu, 2022, fejn ħarrket lis-soċjetà appellanta sabiex:

“...tgħid ‘il għaliex is-soċjetà konvenuta ma għandhiex tkun ikkundannata mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) li:

- 1) Jigi ddikjarat li s-soċjetà konvenuta The Yacht Shop Limited (C 58195) hija debitorji tas-soċjetà attriċi fl-ammont ta’ **Euros 12,165.80** u/jew somma verjuri għas-servizzi reżi (xogħlijiet ta’ upholstery u interiors) fuq id-dgħajsa*

*‘Robadapazzi’ kif jirriżulta mid-delivery note annessa **Dok X1** u wkoll mill-invoices annessi bħala Dok A1 u Dok A2 mal-ittra uffiċjali Dok X2.*

- 2) *Jiġi ordnat li s-soċjetà konvenuta tħallas is-somma ta’ **Euros 12,165.80** u/jew somma verjuri.*

*Bl-imġaxijiet legali kummerċjali sal-effettiv pagament, inkluż bl-ispejjeż ta’ dan l-avviż u tal-ittra uffiċjali fl-ismijiet ‘Atlantis Sails Limited vs The Yacht Shop Limited’ (ittra numru 1696/2022, kopja annessa **Dok X2**) kontra is-soċjetà intimata liema soċjetà intimata hija minn issa ngunta in subizzjoni.”*

4. Is-soċjetà appellanta eċċepiet is-segwent:

- “1. Illi preliminarjament, is-somma pretiża mis-soċjetà rikorrenti hija żbaljata għaliex il-fattura mmarkata bħala ‘Dok. A2’ annessa mar-rikors promotur tħallset mis-soċjetà intimata fl-intier tagħha hekk kif tixhed il-prova ta’ pagament hawn annessa u mmarkata bħala ‘Dok YS1’;*
- 2. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-ammont pretiż rimanenti eżebit permezz tal-fattura mmarkata ‘Dok A1’ fir-rikors promotur m’għandux jiġihallas mis-soċjetà intimata stante ftehim bejn il-partijiet li din il-fattura għandha tiġi riveduta bejn is-soċjetà rikorrenti u sid id-dgħajsa in kwistjoni;*
- 3. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, it-talbiet tas-soċjetà rikorrenti huma infondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt stante illi x-xogħlijiet li saru mis-soċjetà attriċi twettqu b’mod dilettaresk u b’nuqqas ta’ sengħa u arti. Dawn in-nuqqasijiet ser jiġu spjegati aktar fid-dettall fil-mori tal-kawża;*
- 4. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.*

Bl-ispejjeż.”

Is-Sentenza Appellata

5. L-Ewwel Qorti waslet għad-digriet appellat billi kkunsidrat is-segwent:

“Ikkunsidrat;

Illu din hija azzjoni għall-ħlas ta’ somma dovuta fuq appalt konsistenti f’xogħol ta’ tapizzerija fuq l-intern kif ukoll l-estern tal-opra tal-baħar bl-isem Robadapazzi. Il-ftehim tal-appalt sar bejn is-soċjetà attriċi li hija l-kuntrattur, u l-appaltant is-soċjetà

konvenuta, li kienet ġiet kuntrattata oriġinarjament mis-sidien tal-opra tal-baħar biex isir ix-xogħol meħtieġ. Dwar dan m'hemmx kontroversja (fn. 1: Ara xhieda ta' Adrian Montanaro, 3 ta' Mejju 2023, u wkoll xhieda ta' Karl Borg tat-23 ta' Jannar 2023). In-negożjati preliminari wkoll kienu saru bejn iż-żewġ kumpanniji kontendenti mingħajr l-involvement dirett tas-sidien tal-opra tal-baħar, iżda l-ftehim dwar l-appalt ma kienx sar bil-mitkub. Inħargu żewġ fatturi għall-ħlas tal-appalt, it-tnejn datati 2 ta' Awwissu 2021 (Dok. A1 u Dok. A2), fis-somma ta' €6,808.60 u s-somma ta' €5,357.20 rispettivament.

Illi s-soċjetà konvenuta laqgħet għall-azzjoni bl-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni kif maħsub fl-artikolu 2149(a) tal-Kap. 16.

*Jinsab paċifikatament ritenut (fn. 2: **Fenech Plant Hire Limited vs P. Montebello** - Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri), deċiża 13 ta' Marzu 2009) illi meta l-konvenut jeċċepixxi l-preskrizzjoni, il-Qorti qabel xejn trid teżamina jekk il-preskrizzjoni eċċepita hijiex opponibbli għat-talba u għall-azzjoni kif imfassla u, f'każ affermattiv, għandha tipproċedi biex tiddetermina d-data li minnha għandu jitqies li dak it-terminu preskrittiv beda jiddekorri (jekk il-preskrizzjoni m'hijiex altrimenti sospiża ai termini tal-artikoli 2123 et seq. tal-Kodiċi Ċivili) kif ukoll jekk dak it-terminu, jekk iddekorra, ġiex interrott għal motiv dedott mill-parti kontra min ġiet sollevata l-eċċezzjoni.*

Jinsab ukoll assodat illi meta l-Qorti tiddetermina li l-preskrizzjoni partikolari eċċepita mill-konvenut, m'hijiex dik applikabbli għall-azzjoni, m'huwiex komputu tagħha li tindaga u tistabbilixxi hija stess liem hija l-preskrizzjoni applikabbli, għaliex huwa vjetat it-tqanqil u applikazzjoni ex officio mill-Qorti tal-preskrizzjoni (fn. 3: Artikolu 2111 tal-Kodiċi Ċivili). In-natura odjuża tal-eċċezzjoni tesiġi wkoll li tingħata interpretazzjoni u tifsira restrittiva tal-eċċezzjoni, b'mod illi kull dubju dwar l-applikabbiltà taż-żmien preskrittiv minn dak li jirrizulta mill-atti, għandu jmur kontra l-eċċipjenti tal-preskrizzjoni.

Għalhekk il-Qorti sejra tibda biex tistħarreġ l-applikabbiltà o meno tal-preskrizzjoni eċċepita mis-soċjetà konvenuta a tenur tal-artikolu 2149(a) tal-Kodiċi Ċivili.

L-insenjament paċifiku in materia jirritjeni illi l-preskrizzjoni stabbilita fil-każ tal-artikolu 2149(a):-

*"... .. il-preskrizzjoni tirriferrixxi għall-krediti ta' dawk li fihom tkun prevalenti l-karattru ta' spekulaturi, u li, aktar minn opra, jipprestaw xogħol ('opus') mingħajr distinzjoni in rigward tan-natura tax-xogħlijiet u mingħajr qies tal-importanza tas-somministrazzjonijiet." (fn. 4: **Evan Balzan vs Mary Grace Farrugia**, supra)*

*Fis-sentenza riportata f'Vol. XXXVIII P. III p. 710 (fn. 5: Ċitata fis-sentenza **Langdale Limited vs Jon David Limited** deċiża (Appell Inferjuri) fit-3 ta' Novembru 2005) ġie*

emfasizzat illi l-preskrizzjoni taħt l-artikolu 2149(a) tal-Kap. 16 tapplika għal-locatio operis li biha l-imprenditur jobbliga ruħu li jagħti, mhux ix-xogħol, iżda l-prodott tax-xogħol, “meta l-lokazzjoni d'opera tkun konnessa ma' organizzazzjoni ta' mezzi tekniċi li timprimi lil-lokazzjoni l-karattru ta' att oġġettivament kummerċjali.”

Fil-fehma tal-Qorti, f'dan il-każ huwa evidenti li t-talba tas-soċjetà attriċi m'hijiex semplicement għall-ħlas ta' kreditu għall-prestazzjoni tal-opra tagħha. Jirriżulta b'mod evidenti mill-provi proċesswali li s-soċjetà attriċi giet ikkommissjonata mhux biss biex tippresta xogħol ta' tapizzerija, iżda wkoll tipprovdi il-materjal għat-twettri ta' dan l-appalt. Konsegwentement, jidher li l-eċċezzjoni eċċepita hija opponibbli għall-fattispeċje tal-azzjoni għall-ħlas esperita mis-soċjetà attriċi.

Iżda hawnhekk il-Qorti tqis li qabel tibda tindaga iktar fil-fond fis-siwi tal-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni, għandu jiġi osservat illi huwa paċifiku in materia tal-preskrizzjoni tal-azzjoni, illi jeżistu sitwazzjonijiet fejn il-preskrizzjoni eċċepita ma jibqagħalha l-ebda valur meta din takkompanja eċċezzjoni oħra li magħha hija inkompatibbli. Il-Qrati tagħna ilhom konsistentement iqisu illi l-azzjoni tal-kreditur ma tibqax opponibbli bl-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni, jekk id-debitur, billi jassumi ċertu linja ta' difiża, ipoġġi ruħu fi stat ta' fatt li jirrendi inkompatibbli l-pożizzjoni ġuridika tiegħu mal-presupposti tal-istitut tal-preskrizzjoni.

*“Dan jiġri, tipikament, fejn l-attitudni tad-debitur ma tkunx dik tad-difiża tal-ineżistenza tad-debitu jew taċ-ċaħda tad-dritt u l-azzjoni tal-attur, iżda tas-sempliċi kontestazzjoni tal-ammont jew aħjar kif jingħad f'din il-kawża il-quantum huwa esagerat. Konformement b'hal fil-każ tal-eċċezzjoni tal-kompensazzjoni, eċċezzjoni konsimili timporta rikonjizzjoni tad-dejn u dan ir-rikonossiment jinterrompi l-preskrizzjoni, u jimporta wkoll rinunzja għall-preskrizzjoni li tkun gja kompjuta.” (fn. 6: Vide **Peter Busuttil vs Public Broadcasting Services Limited**, deċiża fit-28 ta' April 2004 mill-Qorti tal-Appell, Sede Inferjuri)*

*Fis-sistema legali lokali huwa rikonossut illi l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni hija kompatibbli biss mal-eċċezzjoni tal-ineżistenza totali tad-debitu. Fis-sentenza appena citata (**Busuttil v. Public Broadcasting Services Limited**), il-Qorti għamlet riferenza għat-Troplong (“Prescrizione” No. 67) illi fisser li:-*

“... .. quando il debitore senza negare in sostanza di essere tale, si limita a discutere ed impugnare l'ammontare dovuto, vi ha rinunzia tacita alla prescrizione”.

Fil-fehma tal-Qorti, it-tielet eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuta fir-Risposta tagħha, illi x-xogħol mertu tal-kreditu pretiż ma sarx skont is-sengħa u l-arti, timplika rikonossiment li jeżisti xi xejra ta' ammont dovut lill-kreditur, għad illi mhux fl-ammont reklamati minnu fl-azzjoni għall-ħlas. Il-Qorti tifhem illi din ix-xorta ta'

eċċezzjoni hija inkompatibbli u irrikonċiljabbli mal-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni għaliex timporta rikonoxximent ta' xi forma ta' kreditu.

Jingħad ukoll illi l-insenjament in materja huwa paċifiku fis-sens illi l-konvenut huwa prekluz mill-jeċċepixxi l-preskrizzjoni meta jiddikjara li ma jkunx għadu ħallas il-prezz shiħ.

*Fir-rigward, il-Qorti tal-Appell f'sentenza riċenti (fn. 7: Sede Inferjuri: **Burmarrad Commercial Limited vs Claude Camilleri**, deċiża 29 ta' Lulju 2016), fissret hekk:-*

*"L-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni estintiva tippreżumi ħlas [ara sentenza tal-Prim'Awla fil-kawża **Vincenzo Chircop vs Simeone Azzopardi** deċiża mill-Qorti tal-Appell (Superjuri) fil-25 ta' Frar 1920 (Vol. XXIV.i.373)2], ċjoe' l-estinzjoni tal-obbligazzjoni.*

... ..

*Fil-fehma tal-qorti b'dan il-kliem l-appellat ikkonferma li **ma ħallasx il-kera**. Fis-sentenza **Vincenzo Chircop vs Simeone Azzopardi** (25 ta' Frar, 1920, Volum XXIV.i.373), intqal: 'che il convenuto ha confessato di non aver pagato fitto e quindi avendo confessato di non aver pagato, egli è precluso dal poter eccepire la prescrizione quinquennale che egli oppone, la quale è prescrizione presuntiva di pagamento ed è inconciliabile colla confessione di non aver pagato...'*

... ..

Id-dikjarazzjoni tal-appellant li ma ħallasx, m'hijiex kompatibbli mal-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni estintiva kontemplata fl-Artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157 tal-Kodiċi Ċivili li jippreżumu l-ħlas. Dak li japplika fil-każ fejn id-debitur jingħata l-gurament (Artikolu 2160 tal-Kodiċi Ċivili), il-qorti ma tarax għalfejn m'għandux japplika wkoll fejn id-debitur jixhed minn jeddu.

*L-għoti ta' raġuni għalfejn ma sarx il-ħlas, mhuwiex rilevanti. Fis-sentenza **Zammit and Cachia Trading Co. Ltd et vs Mizzi**, deċiża minn din il-Qorti fis-7 ta' Diċembru 2005, intqal: "Il-konvenut ex confassis jammetti li huwa ma ħallasx u offra l-isjegazzjoni tiegħu għal dan in-nuqqas ta' pagament, allavolja ma ntalbet ebda raġuni mingħandu dwar dan. Biex wieħed jissellef mis-sentenza fl-ismijiet "**Dr. Toni Abela nomine - vs - Maurice Vassallo**", Appell, 19 ta' Mejju 2000, "li kieku l-konvenut xehed li m'għandux jagħti flus lill-attur nomine u lanqas jiftakar li għandu jagħtih, u waqaf hemm bla ħtieġa ta' spjegazzjoni ulterjuri, allura l-eċċezzjoni tiegħu kienet ċertament treġi imma hawn si tratta ta' persuna li qegħda tistqarr biċ-ċar bil-gurament tagħha li ma ħallsitx. Kwindi lanqas hu każ li l-konvenut 'ma jiftakarx' li għandu jagħti xi haġa għax hu jiftakar li ma ħallas qatt".*

Il-Qorti tista' għalhekk tieqaf hawn fl-indaġni tagħha dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni iżda biex tiegħu spunt mill-bran li ġie appena ċitat, tħoss li għandu jiġi

osservat ukoll illi fi kwalsiasi każ, il-preskrizzjoni eċċepita ma jistax ikollha effett għaliex is-soċjetà konvenuta evidentement naqset milli timxi skont id-dispost tal-artikolu 2160 tal-Kap. 16. Fil-fatt, id-direttur Mark Darmanin Kissaun, l-uniku rappreżentant legali tas-soċjetà konvenuta li xehed f'din il-kawża, imkien ma ddikjara minn jeddu waqt il-kawża li s-soċjetà konventua m'hijiex debitur jew li ma jiftakarx jekk il-ħaġa ġietx imħallsa.

Għaldaqstant, l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni m'hijiex tajba u sejra tiġi miċħuda.

Ikkunsidrat;

Illi s-soċjetà konvenuta tikkontendi fl-ewwel lok li s-somma pretiża hija “żbaljata” għaliex il-fattura ‘Dok. A2’ (fn. 8 Pagna 6 tal-atti tal-kawża) li nħarġet fit-2 ta’ Awwissu 2022 fis-somma ta’ €5,357.20, tħallset in toto permezz ta’ trasferiment bankarju (Dok. Y1) fit-3 ta’ Awwissu 2022. Mill-provi proċesswali jirriżulta illi dan il-pagament tassew ġie effettwat lis-soċjetà attriċi u jirriżulta li dan sar bil-ħsieb espress li jopera bħala estinzjoni tal-obbligazzjoni tal-ħlas, għaliex fil-korrispondenza li akkumpanjat l-istruzzjonijiet biex isir dan il-pagament, intqal espressament li l-pagament qed isir a saldu l-prezz tax-xogħlijiet eżegwiti fuq l-opra tal-baħar Robadapazzi “This payment is a full and final settlement for works carried out on Robadapazzi” (fn. 9: Ara l-korrispondenza elettronika li ntbagħtet internament mill-manager tas-soċjetà konvenuta dwar dan il-pagament, f’liema korrispondenza ġiet ikkupjata s-soċjetà attriċi (Dok. X7), fejn ingħataw struzzjonijiet biex dan il-ħlas isir a saldu).

Madanakollu, jirriżulta wkoll illi dan il-pagament ġie rifjutat mis-soċjetà attriċi (fn. 10: Ara email Dok. X9 tat-23 ta’ Settembru 2022) li ma aċċettatux bħala pagament a saldu għaliex ma kien intlaħaq ebda ftehim fir-rigward (fn. 11: Ara email dok. X8, fejn is-soċjetà attriċi insistiet fuq il-pagament dovut ukoll fuq il-fattura 21Asi:08-508), u baqgħet tinsisti wkoll għall-ħlas tal-fattura l-oħra (21ASI:08-508) fis-somma ta’ €6,808.60. Fil-fatt, il-pagament fis-somma ta’ €5,357.20 sar l-għada li ġiet istitwita l-azzjoni odjerna għall-ħlas tas-somma globali ta’ €12,165.80 u mhux kontestat illi in segwitu, is-soċjetà attriċi raddet lura l-pagament fis-somma ta’ €5,357.20 lis-soċjetà konvenuta permezz ta’ trasferiment bankarju li sar fl-4 ta’ Ottubru 2022. Kemm hu hekk, dan l-istess ammont ġie eventwalment depożitat mis-soċjetà konvenuta taħt l-awtorità tal-Qorti permezz ta’ ċedola ta’ depożitu ppreżentata fis-27 ta’ Ottubru 2022 (fn. 12: Ara Dok. KB6).

Minn dan huwa evidenti li s-soċjetà attriċi qatt ma aċċettat il-pagament li sar espressament dikjaratament a saldu tal-pretensjonijiet tagħha u għaldaqstant, jirriżulta l-ewwel eċċezzjoni hija ħażina u għandha tiġi miċħuda.

Ikkunsidrat;

Illi fit-tieni eċċezzjoni fir-Risposta tagħha, is-soċjetà konvenuta tikkontendi li l-ammont rimanenti, skont il-fattura 'Dok. A1', ma għandux jithallas għaliex il-partijiet kienu ftiehm u li l-fattura kellha tiġi riveduta bejn is-soċjetà attriċi u s-sid tad-dgħajsa li kien l-oġġett tal-appalt.

Il-Qorti tibda biex tosserva illi kif diġà ġie stabbilit iktar qabel, il-ftehim tal-appalt ġie konkluż bejn iż-żewġ partijiet kontendenti u s-sid tad-dgħajsa nnifsu xehed illi ma jafx lis-soċjetà attriċi u qatt ma nneozja magħha fir-rigward tal-appalt mertu tal-kawża.

Is-soċjetà konvenuta tikkontendi illi minn skambju ta' korrispondenza elettronika li sar bejn Karl Borg u d-direttur tas-soċjetà attriċi (fn. 13: Dok. KB4, korrispondenza datata 23 ta' Frar 2022), għandu jirriżulta illi l-pagament pretiż fuq il-fattura Dok. A2, fis-somma ta' €6,808.60 rappreżentanti l-prezz tat-tapizzerija esterna tad-dgħajsa, kellu jibqa' pendenti sakemm il-materja tiġi diksusa u deċiża mas-sid tad-dgħajsa u ssostni li l-kuntrattur u s-sid kellhom jiftiehm bejniethom dwar il-ħlas tal-bilanċ (fn. 14: Ara xhieda ta' Karl Borg 24 ta' Lulju 2023).

Il-Qorti rat l-atti u l-provi u fehmet illi f'Awwissu 2021 (fn. 15: Ara email data 5 ta' Awwissu 2021, paġna 124, parti minn dok. KB5) il-partijiet kienu ftiehm u li s-soċjetà konvenuta kellha tħallas minnufih il-fattura rappreżentanti l-prezz tat-tapizzerija tal-intern tad-dgħajsa, filwaqt li l-fattura l-oħra rappreżentanti xogħlijiet oħrajn li ma kienux aċċettati mis-sid tad-dgħajsa, tiġi diskussa mal-klijent tagħha. Madanakollu, ma jirriżultax li qatt saru xi diskussjonijiet direttament bejn il-klijent tas-soċjetà konvenuta u s-soċjetà attriċi dwar il-ħlas tal-prezz tat-tapizzerija, tant illi Adrian Montanaro, is-sid tad-dgħajsa, fix-xhieda tiegħu mkien ma għamel riferenza għal xi laqgħa mat-tapizzar jew diskussjonijiet miegħu dwar il-ħlasijiet pretiżi għat-tapizzerija ta' ġewwa. Kemm hu hekk, hu xehed "ma nafx min huma lil min qabbdu" (fn. 16: Xhieda tal-4 ta' Ottubru 2023). Il-Qorti fehmet ukoll li ħadd mill-addetti tas-soċjetà konvenuta li xehdu f'din il-kawża (fn. 17: Karl Borg, Alistair Gauci u Mark Darmanin Kissaun) ma kien preżenti għal xi laqgħa jew diskussjonijiet bejn il-kuntrattur u s-sid tad-dgħajsa fejn ġew diskussi l-ammonti bilanċjali pretiżi mis-soċjetà attriċi rappreżentanti x-xogħol ta' tapizzerija interna fid-dgħajsa.

Huwa minnu li saret laqgħa fuq id-dgħajsa fil-preżenza tas-sid fejn ġew diskussi x-xogħlijiet li l-klijent kien oġġezzjona dwarhom u għal din il-laqgħa kien hemm preżenti Daniel Galea id-direttur tas-soċjetà attriċi (fn. 18: Ara xhieda ta' Daniel Galea; Dok. Kb2; din il-laqgħa saret riferenza għaliha fl-email data 6 ta' Settembru 2020 (paġna 85 tal-atti tal-kawża) u fl-email Dok. X5 paġna 38 tal-atti) iżda Daniel Galea ċaħad li kien iltaqa' mas-sid tad-dgħajsa u f'kull każ, l-atti huma kompletament sajma mill-

prova li kien intlaħaq xi ftehim bejn is-sid tad-dgħajsa u s-soċjetà attriċi dwar il-pagament o meno tal-ammont dovut fuq it-tapizzerija ta' ġewwa li ma sarx a sodisfazzjon tal-klijent.

Għandu jingħad illi l-fatt waħdu illi s-soċjetà attriċi setgħet aċċettat li tistenna sabiex tirċeivi l-pagament pretiż sakemm ix-xogħlijiet kontestati jiġu diskussi mas-sid tad-dgħajsa, mingħajr provi addizzjonali li juru konklussivament illi seħħet novazzjoni tal-obbligazzjoni tal-ħlas, ma jfissirx illi r-relazzjoni kontrattwali mas-soċjetà konvenuta f'daqqa waħda ntemmet u jew inħolqot obbligazzjoni kuntrattwali ġdida bejn is-soċjetà attriċi u s-sid tad-dgħajsa bl-obbligazzjoni tal-pagament jiġi aċċettat u merfugħ mill-istess sid minflok is-soċjetà konvenuta. Għall-Qorti din m'hijiex prova kif imiss ta' bdil fil-persuna tad-debitur jew tal-estinzjoni xort'oħra tal-obbligazzjoni tas-soċjetà konvenuta għall-ħlas tal-bilanċ tal-prezz tal-appalt. Ix-xhieda ta' Karl Borg innifsu jkompli jxejjen din l-allegazzjoni tas-soċjetà konvenuta meta in kontroezami xehed: "Žammejna pagament tat-tieni invoice on hold sakemm niħallsu mill-owner għaliex il-bqija, il-kompliment tax-xogħol kollu ġie mħallas, dik il-biċċa xogħol tal-external upholstery li ma ġiex aċċettata mill-owner". (fn. 19: Pagna 135 tal-atti tal-kawża)

Fuq kollox, għandu jingħad ukoll illi l-fatt innifsu illi s-sid tad-dgħajsa ma aċċettax ix-xogħol u rrifjuta li jħallas lis-soċjetà konvenuta ma jeżonerax lill-istess soċjetà konvenuta mill-obbligu tal-ħlas tal-prezz tal-appalt lill-kuntrattur, diment li hija ma ġgibx provi sodisfaċenti fl-azzjoni tal-kuntrattur għall-eżekuzzjoni tal-obbligazzjoni tal-ħlas, li tassew ix-xogħlijiet ma sarux jew ma tlestewx jew saru ħażin jew mhux skont is-sengħa u l-arti. Fil-fatt, dan hu l-mertu tat-tielet eċċezzjoni sollevata mis-soċjetà konvenuta fir-Risposta tagħha.

Ikkunsidrat;

Illi s-soċjetà konvenuta tikkontendi ulterjorment li x-xogħol eżegwit mill-kuntrattur ma sarx skont is-sengħa u l-arti.

Il-prinċipji regolanti in tema tal-kuntratt ta' appalt fejn jiġi allegat li x-xogħol appaltat ikun difettuż jew ikun ġie eżegwit ħażin, jemerġu minn eżami ħafif tal-ġurisprudenza in materja.

*Fis-sentenza fl-ismijiet **Antonio Pisani vs Carmelo Debattista**, deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-8 ta' Mejju, 1958, ġie affermat illi:-*

"... jekk ix-xogħol li jifforma l-oġġett tal-appalt ma jkunx kollu lest, jew ma jkunx kollu esegwit skont is-sengħa, l-appaltatur mhux intitolat jippretendi l-ħlas tal-prezz stipulat in konsiderazzjoni ta' dak ix-xogħol, għax meta x-xogħol li għalih ġie pattwit

prezz determinat ma jkunx kollu lest (jew mhux esegwit sewwa) l-appaltatur ma jistax jitlob il-ħlas, la kollu u lanqas parti minnu.”

Dan għaliex:-

“Min iwettaq biċċa xogħol li għaliha jkun għe inkarigat għandu obbligu jagħti riżultat tajjeb u ta’ vantaġġ għall-klijent, u jekk jonqos li jagħti dan ir-riżultat, huwa jkun responsabbli għad-danni, u la jista’ jwaħħal fl-għodda, la fil-materjal li juża, la fl-intromessjoni tal-klijent u lanqas fl-istat jew il-kundizzjoni tax-xogħol preparatorju li fuqu jkun irid iwettaq ix-xogħol tiegħu. L-appaltatur għandu obbligu li jwettaq xogħol li jagħti riżultat konformi mal-ħtiġijiet tal-klijent, u għandu jirrifjuta jwettaq xogħol li jaf jew li messu kien jaf, mhux se jagħti riżultat utili.” (*fn. 20 Coleiro Yacht Finishes Limited vs Easysell Kia (Malta) Limited, deċiża 9 ta’ Novembru 2012 mill-Qorti tal-Appell*)

Fil-fatt, fis-sentenza fl-ismijiet Pierre Darmanin v. Moira Agius, deċiża fis-6 ta’ Ottubru 2004, kien intqal hekk:-

“... huwa dottrinalment u ġurisprudenzjalment riċevut illi l-appaltatur għandu l-obbligu li jeżegwixxi x-xogħol lilu kommess fis-sens li huwa għandu l-obbligu wkoll li jara li dan ix-xogħol ikun sejjer isir utilment u mhux b’mod li l-quddiem juri difetti. “L’imprenditore ha l’obbligo di eseguire bene l’opera commessagli, secondo i dettami dell’arte sua, e deve prestare almeno una capacità ordinaria” (**Kollez Vol XXVII pl p373**). Dan fis-sens li hu “għandu jggarantixxi l-bontà tax-xogħol tiegħu” (**Kollez Vol XL pl p485**).”

Minn dan l-insenjament jemerġi l-prinċipju fundamentali in materja tal-liġi tal-appalt li min iwettaq biċċa xogħol li għaliha jkun għe inkarigat, għandu obbligu jagħti riżultat tajjeb u ta’ vantaġġ għall-kommittent ċioé riżultat li huwa konformi mal-ħtiġijiet tal-istess klijent u li jggarantixxi l-bontà tax-xogħol tiegħu, b’dan illi jekk jonqos li jagħti dan ir-riżultat, huwa mhux biss ma jkunx intitolat jesigi l-ħlas iżda jkun ukoll responsabbli għad-danni li jsegwu min-nuqqas ta’ dik l-eżekuzzjoni jew eżekuzzjoni ħażina jew difettuża.

Mill-provi li għandha quddiemha l-Qorti, jirriżulta illi l-klijent tas-soċjetà konvenuta irrifjuta li jħallasha għax-xogħol ta’ tapizzerija li sar fuq l-estern tad-dgħajsa li allegatament ma kienx sar skont id-diżinnji u l-istruzzjonijiet mogħtija. Fil-fatt is-soċjetà konvenuta ssostni li hija ħallset lis-soċjetà attriċi għax-xogħol ta’ tapizzerija li sar fuq ġewwa, iżda żammet lura l-pagament tal-fattura rappreżentanti l-prezz tax-xogħlijiet li saru fuq barra għaliex il-klijent tagħha ma aċċettax ix-xogħol u rrifjuta li jħallasha.

Madankollu l-Qorti tosserva illi effettivamente, meta fit-3 ta' Awwissu 2022 is-soċjetà konvenuta ħallset is-somma ta' €5,357.20, kienet ħallset il-fattura rappreżentanti l-prezz tax-xogħol tat-tapizzerija fuq barra u mhux ta' ġewwa li ma kienux kontestati. Fil-fatt, it-transazzjoni bankarja Dok. Y1 turi li hija ħallset, espressament, il-fattura "20ASI:08-508" filwaqt li fir-Risposta tagħha affermat li l-ammont pretiż fil-fattura Dok. A2, li hija l-istess fattura 20ASI:08-508, ġiet imħallsa fl-intier tagħha. In segwitu, is-soċjetà konvenuta sostniet li ħallset din il-fattura bi żball għaliex riedet tħallas il-fattura 21ASI:08-508 fis-somma ta' €6,808.60 u fil-fatt, wara li s-somma ta' €5,357.20 ġiet rifiuza lilha mis-soċjetà attriċi, għaddiet biex tiddepożita permezz ta' ċedola ta' depożitu addizzjonali, id-differenza bejn l-ammonti taż-żewġ fatturi biex b'kollox iddepożitat taħt l-awtorità tal-Qorti s-somma totali ta' €6,808.60.

Il-Qorti rat l-atti. Minn eżami tax-xhieda u l-provi proċesswali fehmet illi l-lanjanzi jikkonċernaw ix-xogħol ta' tapizzerija ta' barra tad-dgħajsa u l-console cover. Jirriżulta illi l-klijent tas-soċjetà konvenuta, Adrian Montanaro, ilmenta li t-tapizzerija tas-sufanijiet ta' barra saret ħażin għaliex l-imħaded tad-dahar li ġew installati kienu wesgħin wisq meta mqabbel mal-parti mimduda li konsegwentement ġiet qasira wisq biex wieħed joqgħod komdu fuqha. Karl Borg, il-manager tas-soċjetà konvenuta, xehed ukoll illi d-dizinni tas-sufanijiet saru ħażin, il-ħjata tat-tapizzerija kienet mgħawwġa u l-kwalità mhux tajba, oltre li l-kulur tat-tapizzerija ma qabilx mal-kulur li kien miftiehem mal-klijent. Xehed ukoll illi x-xogħol appaltat ma sarx entro t-terminu pattwit. Imbagħad, minn eżami evidenza elettronika skambjata bejn il-partijiet jirriżulta wkoll illi s-soċjetà konvenuta qiegħda ssostni wkoll li ma għandhiex tħallas għal xogħlijiet żejda konsistenti f'injam (€90), foam (€1,290) u extra panels (€1,650) u guest cabin panels (€230) għaliex ma kienetx ġiet mgħarrfa preventivament dwar l-ispejjeż marbutin ma' dan ix-xogħol addizzjonali.

Iżda l-Qorti tosserva illi Adrian Montanaro, il-klijent tas-soċjetà konvenuta, ċioé s-sid tad-dgħajsa, fiż-żewġ okkażjonijiet li xehed quddiemha, ilmenta biss dwar it-tapizzerija tas-sufanijiet ta' barra għaliex kif ġià msemmi, il-foam fil-parti l-wieqfa tagħhom kien oħxon wisq bir-riżultat li ċekken is-seat b'mod spoporzonat. La semma xejn dwar il-console cover u lanqas ma lmenta dwar il-kulur jew id-dizinn tal-materjal tat-tapizzerija u mkien ma qal li l-prezzijiet mitluba għax-xogħol ta' tapizzerija kienu eċċessivi.

Mhux ippruvat kif imiss lanqas illi l-partijiet kienu ftiehem li l-appalt jitlesta fi żmien prefiss. Jekk kien hemm terminu pattwit li fih kellu jiġi eżegwit l-appalt (fn. 21: Adrian Montanaro xehed illi Atlantis Sails Limited ma jafhomx u jaf biss lis-soċjetà konvenuta u x-xogħol kellu jitlesta sat-tieni ġimgħa ta' Mejju 2020 jew 2021), jirriżulta li dan il-ftehim sar bejn is-soċjetà konvenuta u l-klijent tagħha iżda mhux ukoll mas-soċjetà

attriċi. Għalhekk, jekk tassew il-klijent tas-soċjetà konvenuta rrifjuta li jhallasha parti mill-prezz pattwit bejniethom għaliex deherlu li kien hemm dewmien li minhabba fih ma setax inizzel id-dgħajsa, dan ma hu ta' ebda konsegwenza għas-soċjetà attriċi u ma jista' jkun ta' ebda preġudizzju għaliha. Għall-istess raġuni, huwa immaterjali wkoll il-fatt li l-klijent tas-soċjetà konvenuta aċċetta li jhallasha biss parti mill-prezz mitlub mis-soċjetà attriċi (fn. 22: Adrian Montanaro xehed (3 ta' Mejju 2023) illi s-soċjetà konvenuta qaltlu biex ma jhallashiex).

Kwantu għal-lanjanzi tas-soċjetà konvenuta dwar l-injam żejjed, 'upholstery extra panels' u 'guest cabin panels', il-Qorti tosserva illi dawn l-items jifformaw parti mill-fattura 21ASl:08-508 fis-somma totali ta' €6,808.60, liema fattura giet eventwalment aċċettata u imħallsa speċifikatament mis-soċjetà konvenuta b'depożitu ġudizzjarju. Magħdud dan il-fatt illi kif rajna, il-klijent tas-soċjetà konvenuta, Adrian Montanaro, xehed huwa stess li ma kellu ebda lment dwar ix-xogħlijiet li saru fl-intern tad-dgħajsa u kien ħallas għat-tapizzerija ta' ġewwa għaliex kienet giet tajba (fn. 23: Xhieda tal-4 ta' Ottubru 2023).

Fir-rigward tal-ispejjeż li s-soċjetà konvenuta tikkontendi li ma kienetx mgħarrfa bihom, fosthom tal-foam fis-somma ta' €1,290, il-Qorti fehmet illi l-kontenzjoni tas-soċjetà konvenuta hi fis-sens li dan kien xogħol addizzjonali li ma kienx inkluż fl-istima oriġinali. Madankollu, hija naqset milli tipproduċi prova tal-istima li abbażi tagħha sar il-ftehim tal-appalt, biex turi li l-prezz tal-foam ma kienx parti mill-prezz miftiehem jew li r-rata mitluba kienet oġġla mir-rata oriġinarjament miftiehma. Jekk imbagħad toġġezzjona għall-fatt li s-soċjetà attriċi naqset milli tgħarrafha bil-prezz tax-xogħol meħtieġ b'żieda ma' dak miftiehem oriġinarjament, dan jista' jfisser biss illi kienet b'nuqqas tagħha stess li ma talbitx stima preventiva tax-xogħlijiet addizzjonali li l-ħtieġa tagħhom inqalgħet in segwitu għall-ftehim tal-appalt.

Jibqa' biss, għalhekk, il-kwistjoni dwar l-allegat xogħol ħażin fit-tapizzerija tas-sufanijiet ta' barra. Kif diġà ngħad, Adrian Montanaro xehed li t-tapizzerija fis-sufanijiet saret b'mod li l-foam fid-dahar tas-sufanijiet kien oħxon wisq meta mqabbel mad-daqs tas-seat. Qal ukoll illi dan ix-xogħol kellu jitranga u jinbidel iżda mbagħad wasal għal ftehim mas-soċjetà konvenuta: "tal-Yacht Shop qalli tħallasnix u bdiltha issa ergajt." (fn. 24: Pagna 74 tal-atti tal-kawża)

Kif diġà ngħad qabel, il-fatt li s-soċjetà konvenuta setgħet ftiehemet mal-klijent tagħha biex ma jhallashiex tax-xogħol tat-tapizzerija li sar fuq barra tad-dgħajsa ma jeżeronahix mill-obbligu kuntrattwali tagħha għall-ħlas tal-prezz tax-xogħol sakemm ma tipprovax kif imiss li dan ix-xogħol kien difettuż u ma sarx skont is-sengħa u l-arti. Madankollu, il-Qorti tosserva li s-soċjetà konvenuta ma ressqet ebda prova kwalsiasi li x-xogħol eżegwit mis-soċjetà attriċi sar ħażin jew mhux skont l-

istruzzjonijiet mogħtija, diversament minn xogħol li ma ntgħogobx biss estetikament. Ibda biex ma ġie prodott ebda ritratt jew prova xort'oħra tad-dehra tas-sufanijiet kif imfisser minn Adrian Montanaro, biex jiġi kostatat b'mod oġġettiv illi d-dahar tas-sufanijiet tassew kien spoporzjonat mas-seat kif fisser fix-xhieda tiegħu. Jekk imbagħad l-istruzzjonijiet mogħtija mill-klijent kienu li d-dizinn tas-sufanijiet u t-tapizzerija kellhom ikunu identiċi għas-sufanijiet originali iżda r-riżultat ma kienx konformi mal-istruzzjonijiet, ma tressqu ebda provi, inkluż provi dokumentarji, tal-istruzzjonijiet mogħtija preventivament u lanqas ritratti tas-sufanijiet bit-tapizzerija originali u ritratti tax-xogħol komplut, biex il-Qorti tista' tevalwa d-diskrepanzi lamentati – prova li kienet indispensabbli għas-suċċess tal-eċċezzjoni. Ġie prodott fl-atti biss korrispondenza skambjata ex post facto bejn il-partijiet fejn is-soċjetà konvenuta ikkomunikat hi stess l-allegati lmenti tal-klijent tagħha, allegazzjonijiet li bosta minnhom ma sabux il-konfort tax-xhieda tal-klijent innifsu meta xehed quddiem il-Qorti.

*Izda fuq kollox, ma saritx prova kif imiss tax-xogħol difettuż. Is-soċjetà konvenuta naqset milli tissostanzja din l-allegazzjoni bi provi konkreti u la produċiet ritratti tax-xogħol ħazin u lanqas għabt evidenza xort'oħra tad-difetti riskontrati fit-tapizzerija. Ma hemm xejn fil-provi proċesswali li jeskludi li r-ritratti li jinsabu f'pagna 99 sa pagna 102 tal-atti tal-kawża juru tabilhaqq fl-istat li fiha kienet id-dgħajsa **qabel** ġew intrapriżi x-xogħlijiet ta' restawr u fil-fatt, ma xehed hadd dwar dawn ir-ritratti biex jispjega fejn ittiehdu, u meta. Hija mankanti wkoll il-prova ta' opinjoni esperta in materia li tiddekrivi b'mod struwit ix-xogħol ta' tapizzerija bħala wieħed maħdum ħazin u mhux skont is-sengħa u l-arti: prova li kienet indispensabbli fuq kollox biex telimina kull dubju li l-oġġezzjoni għax-xogħlijiet kienet sempliċement waħda bbażata fuq dehra u gosti.*

Għalhekk mingħajr ebda prova tad-difetti allegatament riskontrati fix-xogħol tat-tapizzerija fis-sufanijiet esterni tad-dgħajsa, u l-effetti ta' dawn id-difetti u l-ispejjeż li jinħtiegu jintefqu biex ix-xogħlijiet jiġu rimedjati jew isiru mill-ġdid, il-Qorti ma tistax tilqa' l-eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuta li x-xogħol ġie eżegwit ħazin jew b'mod difettuż.

Il-prova li x-xogħol eżegwit ma jilħaqx livell aċċettabbli fl-industrja tat-tapizzerija tinkombi lis-soċjetà konvenuta li opponiet għat-talba għall-ħlas b'din l-eċċezzjoni u kien jispetta lilha li tressaq provi tajbin u suffiċjenti biex tikkonvinċi lill-Qorti li x-xogħol ta' tapizzerija tas-sufanijiet esterni tad-dgħajsa kien difettuż u mhux skont is-sengħa u l-arti. Izda l-Qorti għandha quddiemha biss ix-xhieda tal-klijent tas-soċjetà konvenuta Adrian Montanaro li qal li ma kienx sodisfatt bil-ħxuna tal-foam tad-dahar tas-sufanijiet in kwisjoni għaliex kienet eċċessiva, liema xhieda ma ġiet sorretta minn

ebda prova oġġettiva u materjali u l-Qorti tqis li m'hijiex biżżejjed waħedha għall-prova kif imiss tat-twettiq ta' xogħol difettuż. Fuq kollox, ma jirriżultax li kien hemm xi impediment li minhabba fih is-soċjetà konvenuta kienet fl-impossibilità li ġġib prova tal-istat tat-tapizzerija ta' dawn is-sufanijiet, multo magis meta Karl Borg xehed illi x-xogħol eżegwit mis-soċjetà attriċi fid-dgħajsa suppost għadha fid-dgħajsa (fn. 25: Adrian Montanaro xehed li x-xogħol ma kienx ġie msewwi – xhieda tat-3 ta' Mejju 2023).

Dan kollu magħdud ifisser, fiċ-ċirkostanzi, li s-soċjetà konvenuta naqset milli tissodisfa l-oneru tal-prova illi fuq bażi ta' bilanċ ta' probabbilitajiet mill-preponderanza tal-provi, is-soċjetà attriċi m'għandhiex jedd għall-ħlas tal-bilanċ minnha pretiż fuq ix-xogħol ta' tapizzerija għaliex ix-xogħol ma sarx utilment u skont is-sengħa u l-arti.

Konsegwentement, it-talba tas-soċjetà attriċi għall-ħlas taż-żewġ fatturi datati 2 ta' Awwissu 2022 fis-somma komplessiva ta' €12,165.80 kompriż ix-xogħol kollu ta' tapizzerija eżegwit minnha, hija mistħoqqa u għandha tiġi milqugħa."

L-Appell

6. Is-soċjetà appellanta pprezentat ir-rikors tal-appell tagħha fis-26 ta' Marzu, 2024, fejn qiegħda titlob lil din il-Qorti sabiex:

"... tirrevoka s-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) datata 7 ta' Marzu 2024 fl-ismijiet fuq premessi, u dan billi tilqa' l-eċċezzjonijiet tas-soċjetà appellanta konvenuta u tiċhad it-talbiet tas-soċjetà appellata attriċi u dan bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra s-soċjetà appellata attriċi."

Tgħid li l-aggravji tagħha huma dawn: (i) l-Ewwel Qorti naqset milli tagħmel apprezzament tal-provi; u (ii) l-Ewwel Qorti kellha tilqa' l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni.

7. Is-soċjetà appellata wiegħbet fit-2 ta' Mejju, 2024, fejn sostniet li l-appell odjern huwa infondat fil-fatt u fid-dritt, u għandu jiġi miċhud bl-ispejjeż doppji kontra s-soċjetà appellanta.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

8. Din il-Qorti ser tgħaddi sabiex tikkunsidra l-aggravji tas-soċjetà appellanta, fid-dawl ta' dak li ddeċidiet l-Ewwel Qorti, u dan filwaqt li ser tieġu wkoll in konsiderazzjoni s-sottomissjonijiet magħmulin mis-soċjetà appellata fit-tweġiba tagħha.

L-Ewwel Aggravju: [Nuqqas ta' apprezzament tal-provi]

9. Is-soċjetà appellanta qiegħda tikkontendi li l-Ewwel Qorti naqset milli tagħmel apprezzament tal-provi. Tispjega li s-soċjetà appellata kienet ipprezentat żewġ fatturi għax-xogħlijiet in kwistjoni, liema fatturi nħargu wara sensiela ta' korrispondenza elettronika u anki laqgħa bejn il-partijiet, għaliex sid id-dgħajsa ma kienx kuntent bix-xogħol li sar fuq barra tad-dgħajsa. Huma għalhekk kienu qablu li l-fattura numru 21ASI:08-508 tat-2 ta' Awwissu, 2021, għall-ammont ta' €6,808.60 rappreżentanti l-valur tax-xogħol li sar fuq ġewwa, kellha titħallas kif fil-fatt sar, iżda l-fattura l-oħra numru 21ASI:08-805 bl-istess datata għall-ammont ta' €5,357.20 għal dawk ix-xogħlijiet l-oħra li saru fuq barra tad-dgħajsa, kellha tiġi riveduta wara li s-soċjetà appellata tiltaqa' ma' sid id-dgħajsa. Is-soċjetà appellanta tispjega li l-pagament tal-ewwel fattura kien sar dakinhar li nfetħu l-proċeduri odjerni, billi ġie ddepożitat permezz taċ-ċedoli numri rispettivi 3675/2022 u 1709/2023, u dan mingħajr ma kienet konsapevoli tal-azzjoni legali li kienet ittiegħdet, u għalhekk *in buona fede*. Is-soċjetà appellanta tinsisti li l-ammont l-ieħor madankollu mhuwiex dovut, u huwa soġġett għall-ftehim li kien sar bejn il-partijiet. Hija hawnhekk tagħmel riferiment għall-affidavit ta' Karl Borg tat-12 ta' Ġunju, 2023, u tissottometti li

dak li qal ix-xhud kien ġie kkonfermat minn Iris Galea, omm Daniel Galea, li kienet tiegħu ħsieb il-kontijiet tas-soċjetà appellata, fl-*email* tagħha tat-2 ta' Awwissu, 2021. Is-soċjetà appellanta tagħmel riferiment ukoll għal dak li qal ix-xhud Alistair Gauci fix-xhieda tiegħu tat-23 ta' Jannar, 2023, fejn kien qal li s-sid ma kienx aċċetta x-xogħol. Tinsisti li l-ammont ta' €5,347.20 skont il-fattura numru 21AS108-805 ma kellux jithallas, għaliex ix-xogħlijiet in kwistjoni ma kienux saru a sodisfazzjon ta' sid id-dgħajsa. Hija tammetti li kif irrilevat l-Ewwel Qorti, ma kienx hemm *"...prova li kien intlaħaq xi ftehim bejn is-sid tad-dgħajsa u s-soċjetà attriċi dwar il-pagament o meno tal-ammont dovut..."*, iżda tgħid li dan għaliex ma kien hemm l-ebda ftehim bejn l-istess sid tad-dgħajsa u s-soċjetà appellata. Tirrileva wkoll li kuntrarjament għal dak li ġie osservat mill-Ewwel Qorti, ix-xogħlijiet ma kienux saru sew, u kien hemm ritratti esebiti mal-affidavit ta' Karl Borg tat-12 ta' Ġunju, 2023 bħala xhieda ta' dan, u li ma ġewx ikkontestati mis-soċjetà appellata. Is-soċjetà appellanta tgħid li skont ix-xhieda tat-3 ta' Mejju, 2023 ta' sid id-dgħajsa Adrian Montanaro, jirriżultaw difetti fix-xogħol tas-soċjetà appellata. Hija tagħmel ukoll riferiment għax-xhieda tal-istess Adrian Montanaro tal-4 ta' Ottubru, 2023, in sostenn tal-argument tagħha, u anki għax-xhieda ta' Alistair Gauci li xehed waqt l-udjenza tat-23 ta' Jannar, 2023, u għall-*email* tas-7 ta' Ottubru, 2020 bejn dan tal-aħħar u Daniel Galea, esebita mal-affidavit tal-istess Daniel Galea. Is-soċjetà appellanta ssostni li hija kienet għamlet minn kollox sabiex il-partijiet u anki l-klijent ikunu sodisfatti. Tikkontendi li kien hemm prova suffiċjenti li kellha twassal lill-Ewwel Qorti sabiex tilqa' l-eċċezzjonijiet tagħha fuq il-mertu.

10. Is-soċjetà appellata wiegħbet billi nsistiet li l-aggravju tas-soċjetà appellanta għandu jiġi miċħud. Tibda billi tiċċara li l-kontestazzjoni bejn il-partijiet tirrigwarda l-ammont pretiż ta' €5,357.20, u għalhekk l-Ewwel Qorti kienet iffaċċjata b'konfużjoni min-naħa tas-soċjetà appellata, meta din fir-risposta tagħha qalet li l-fattura ta' €6,806.60 ma kellhiex titħallas, u sussegwentement fin-nota ta' osservazzjonijiet ddikjarat il-kuntrarju, jiġifieri li l-fattura ta' €5,357.20 m'għandhiex titħallas. L-istess konfużjoni, tgħid li tirriżulta fiċ-ċedoli li ġew ippreżentati. Għalhekk tgħid li l-Ewwel Qorti kellha tifhem dan kollu u tasal għall-konkluzjoni tagħha, iżda dan għamlitu wara li studjat u fliet bir-reqqa l-provi kollha li kellha quddiemha. Is-soċjetà appellata tikkontendi li tassew l-Ewwel Qorti ma kellha l-ebda prova li l-ammont ta' €5,375.20 ma kienx dovut, u tgħid saħansitra li dan għarfitu s-soċjetà appellanta fir-rikors tal-appell tagħha. Is-soċjetà appellata għalhekk tgħid li ma setgħetx tifhem kif is-soċjetà appellanta ilmentat min-nuqqas ta' apprezzament tal-provi, meta l-Ewwel Qorti kienet sprovvista minn prova tal-allegazzjoni li t-tieni fattura ma kinitx dovuta. Tirrileva li dan proprju għaliex l-imsemmija fattura kellha titħallas fi stadju iktar tard, u ma kien hemm l-ebda ftehim li ma kellhiex titħallas kif kienet qiegħda tinsisti s-soċjetà appellanta. B'riferiment għal paġna 5 tad-dokument 'Dok. KB3' anness mal-affidavit ta' Karl Borg, rappreżentant tas-soċjetà appellanta, tissottometti li dan kien ta struzzjonijiet lill-*accountant* tal-imsemmija soċjetà sabiex jibdwew jithallsu l-ammonti dovuti lilha, u b'hekk l-osservazzjonijiet tal-Ewwel Qorti kienu korretti. Tirrileva wkoll li ma gie ppreżentat l-ebda rapport ta' xi espert *ex parte* min-naħa tas-soċjetà appellanta, li juri li x-xogħlijiet in kwistjoni ma kienux saru għas-sodisfazzjoni ta' sid id-dgħajsa, u hija naqset ukoll milli titlob il-ħatra ta' espert tekniku. Is-soċjetà appellata tissottometti li

m'hemm l-ebda prova li turi li x-xogħol ma kienx sar skont is-sengħa u l-arti, u l-allegazzjoni li għamlet is-soċjetà appellanta kienet tistrieħ fuq dak li qal sid id-dgħajsa, li wara kollox ma kienx espert fix-xogħol. Tirrileva li l-ilmenti tas-soċjetà appellanta kienu ġew ikkomunikati lid-direttur tagħha permezz ta' *email* immarkata bħala 'Dok. KB2' annessa mal-affidavit ta' Karl Borg, fejn però x-xogħlijiet fil-parti l-kbira tagħhom kienu koperti mill-fattura mhux ikkontestata. Is-soċjetà appellata tgħid li għalhekk l-Ewwel Qorti kienet korretta meta kkunsidrat li l-uniċi xogħlijiet li s-soċjetà appellanta setgħet tilmenta minnhom kienu dawk li saru fuq is-sufanijiet ta' barra. Is-soċjetà appellata tinsisti li kif sewwa rriteniet l-Ewwel Qorti, ma kienet saret l-ebda prova permezz ta' ritratt dwar l-allegat xogħol ħażin fuq dawn is-sufanijiet, u għalhekk l-Ewwel Qorti kienet korretta meta ddikjarat li ma kienx hemm prova tax-xogħol difettuż.

11. Il-Qorti tikkunsidra li l-Ewwel Qorti kienet korretta fl-apprezzament li għamlet tal-provi li tressqu quddiemha. Filwaqt li għarfet li wara l-pagament ta' €5,357.20 li sar l-għada li ġew istitwiti l-proċeduri preżenti, kien ġie miċħud mis-soċjetà appellata bħala pagament a saldu, għaliex baqgħet tinsisti fuq il-ħlas tal-fattura l-oħra numru 21ASI:08-508 fl-ammont ta' €6,808.60, għarfet ukoll li dan l-istess ammont sussegwentement ġie depożitat mis-soċjetà appellanta fir-Reġistru tal-Qorti permezz ta' ċedola ta' depożitu tas-27 ta' Ottubru, 2022. B'hekk għustament ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjetà appellanta.

12. L-Ewwel Qorti korrettement ċaħdet ukoll it-tieni eċċezzjoni tas-soċjetà appellanta. Ikkunsidrat l-argument tas-soċjetà appellanta li l-ammont pretiż skont il-fattura 'Dok. A1' ma kienx dovut, għaliex il-partijiet kienu fteħmu li l-

fattura kellha tiġi diskussa bejn is-soċjetà appellata u sid id-dgħajsa. Izda għarfet li l-ftehim tal-appalt kien sar biss bejn il-partijiet. Qalet li sid id-dgħajsa xehed li huwa ma kienx jaf lis-soċjetà appellata, u qatt ma kien daħal f'negozju magħha dwar ix-xogħlijiet mertu tal-preżenti proċeduri. L-Ewwel Qorti qalet li wara li kienet rat l-atti u l-provi, fehmet li f'Awwissu 2021 il-partijiet kienu ftehm u li l-fattura rappreżentanti l-prezz tat-tapizzerija tal-intern tad-dgħajsa kellha titħallas, izda l-oħra li kienet tirrigwarda dawk ix-xogħlijiet l-oħra mhux aċċettati mis-sid tad-dgħajsa, kellha tiġi diskussa bejnu u s-soċjetà appellanta. Is-soċjetà appellata qalet li madankollu ma kienx jirrizulta li dawn tkellmu bejniethom, u hawnhekk għamlet riferiment għax-xhieda tas-sid tad-dgħajsa Adrian Montanaro, li ddikjara fix-xhieda tiegħu tal-4 ta' Ottubru, 2023, li *"ma nafx min huma lil min qabbd u"*. L-Ewwel Qorti għamlet ukoll riferiment għax-xhieda ta' Daniel Galea, direttur tas-soċjetà appellata, li ċaħad li kien iltaqa' mas-sid tad-dgħajsa. L-Ewwel Qorti tajjeb għarfet li ma kien hemm l-ebda prova fl-atti li kienet turi li kien sar xi ftehim bejn is-sid tad-dgħajsa u s-soċjetà appellata dwar il-pagament jew le tat-tapizzerija li ma kinitx saret a sodisfazzjon tal-klijent. L-Ewwel Qorti ikkunsidrat ulterjorment li ma kienx hemm prova li seħħet novazzjoni tal-obbligazzjoni tal-ħlas permezz tal-bidla fil-persuna tad-debitur, u b'hekk għaddiet sabiex tikkunsidra t-tielet eċċezzjoni li kienet tirrigwarda l-allegat xogħol ħażin min-naħa tas-soċjetà appellata.

13. Wara li għamlet riferiment għall-prinċipji enunċjati mill-Qrati tagħna fejn jiġu rinfaċċjati b'eċċezzjoni ta' xogħol ta' appalt li jkun difett uż jew li jkun ġie eżegwit ħażin, l-Ewwel Qorti għarfet li l-prinċipju fundamentali tal-liġi hawnhekk huwa li min jeżegwixxi xi xogħol li għalih huwa jkun ġie nkarigat, għandu l-obbligu li jippreżenta xogħol tajjeb u li jkun ta' vantaġġ għall-

kommittent, u li jipprovdi garanzija li x-xogħol tiegħu huwa fil-fatt tajjeb. Iżda qalet li fin-nuqqas, l-appaltatur ma jistax jitlob għall-ħlas ta' xogħolu, u saħansitra jkun ukoll responsabbli għad-danni riżultanti min-nuqqas tal-eżekuzzjoni tax-xogħol appaltat li jkun sar ħażin jew li jkun difettuż. L-Ewwel Qorti qalet li kien jirriżulta mill-provi li l-klijent tas-soċjetà appellanta kien irrifjuta li jhallasha għax-xogħol ta' tapizzerija li sar fuq barra tad-dgħajsa, u għalhekk l-istess soċjetà appellanta qalet li żammet lura milli tħallas tiegħu, u ħallset biss għax-xogħol ta' tapizzerija li sar fuq ġewwa. Madankollu l-Ewwel Qorti għarfet li kien irriżulta li meta fit-3 ta' Awwissu, 2022, is-soċjetà appellanta ħallset il-fattura fl-ammont ta' €5,357.20 hija kienet ħallset dik il-fattura li kienet tirrappreżenta l-prezz tax-xogħol ta' tapizzerija fuq barra. Irrilevat li sussegwentement is-soċjetà appellanta stqarret li l-ħlas kien sar bi żball, għaliex effettivament hija riedet tħallas il-fattura numru 21ASI:08-508 fis-somma ta' €6,808.60, u għalhekk kienet ukoll għamlet depożitu tad-differenza meta għaddiet sabiex iddepożitat taħt l-Awtorità tal-Qorti l-ammont ta' €5,357.20. Filwaqt li kkunsidrat dak li xehed sid id-dgħajsa Adrian Montanaro, l-Ewwel Qorti osservat li waqt iż-żewġ depożizzjonijiet tiegħu, huwa kien ilmenta biss dwar it-tapizzerija tas-sufanijiet ta' barra fuq id-dgħajsa, filwaqt li m'għamel l-ebda lment ieħor. L-Ewwel Qorti rrilevat ukoll li ma kienx hemm prova ta' ftehim bejn il-partijiet li l-appalt kellu jitlesta fi żmien prefiss, u kwalunkwe terminu li seta' ġie miftiehem, kien ġie hemm miftiehem bejn is-soċjetà appellanta u l-klijent tagħha, u mhux mas-soċjetà appellata. L-Ewwel Qorti iddikjarat li għall-istess raġuni ma kellu l-ebda mportanza l-fatt li l-klijent tas-soċjetà appellanta kien aċċetta li jhallasha biss parti mill-prezz li kienet qiegħda tippretendi s-soċjetà appellata. Għal dak li kien jirrigwarda l-ilment tas-

soċjetà appellanta dwar l-injam żejjed, '*upholstery extra panels*' u '*guest cabin panels*', l-Ewwel Qorti osservat li dawn kienu koperti mill-fattura 21ASI:08:508 fis-somma ta' €6,808.60 li s-soċjetà appellanta sussegwentement iddepożitat taħt l-Awtorità tal-Qorti. L-Ewwel Qorti irrilevat li wara kollox sid id-dgħajsa kien xehed li huwa ma kellu l-ebda lment dwar ix-xogħlijiet li saru fuq ġewwa tad-dgħajsa, u għalhekk huwa kien ħallas għalihom. Dwar l-ispejjeż li s-soċjetà appellanta qalet li hija ma kinitx ġiet mgħarrfa bihom, fosthom il-*foam* fis-somma ta' €1,290, l-Ewwel Qorti osservat li ma kienet ġiet ipprezentata l-ebda stima tax-xogħol li kellu jsir, sabiex jintwera li tassew l-prezz tal-*foam* ma kienx jagħmel parti mill-prezz miftiehem, jew li r-rata mitluba kienet oġġla minn dik miftehma. Jekk imbagħad ix-xogħol in kwistjoni kien sar b'żieda ma' dak oriġinarjament miftiehem, l-ewwel Qorti qalet li n-nuqqas kien proprju tas-soċjetà appellanta li naqset li titlob stima tax-xogħlijiet addizzjonali. L-Ewwel Qorti qieset li ma saret l-ebda prova ta' xogħol li kien ġie eżegwit hażin mis-soċjetà appellata, jew mhux skont l-istruzzjonijiet li kienet ingħatat. L-Ewwel Qorti korrettement sabet li ma kien ġie prodott l-ebda ritratt jew prova oħra bħala evidenza tad-dehra tas-sufanijiet kif fisser sid id-dgħajsa, u ħadd ma kien xehed sabiex jispjega r-ritratti eseblti jiġifieri fejn u saħansitra wkoll meta ttieħdu. Qalet li wkoll kienet nieqsa l-prova ta' opinjoni esperta. L-Ewwel Qorti sewwa sabet li ma kienet tressqet l-ebda prova ta' xi struzzjonijiet li kienu ngħataw lis-soċjetà appellata fir-rigward tad-disinn tas-sufanijiet u t-tapizzerija tagħhom. Irrilevat li ġiet eseblta biss il-korrispondenza skambjata bejn il-partijiet *ex post facto*, fejn ġew ikkomunikati l-allegazzjonijiet tas-soċjetà appellanta, iżda għarfet li dawn wara kollox ma ġewx sostnuti fix-xhieda tal-klijent tagħha stess. L-Ewwel Qorti sewwa kkunsidrat li ma kinitx saret prova

tad-difetti allegati fix-xogħol tat-tapizzerija fis-sufanijiet esterni tad-dgħajsa, u l-effett ta' dawn id-difetti, u l-ispejjeż meħtieġa sabiex jiġu rimedjati l-imsemmija difetti. Filwaqt li kkunsidrat li l-prova li x-xogħol ma kienx wieħed aċċettabbli skont l-industrija tat-tapizzerija, kienet tinkombi fuq is-soċjetà appellanta li kellha tressaq provi tajbin u suffiċjenti, gustament l-Ewwel Qorti ċaħdet wkoll it-tielet eċċezzjoni tas-soċjetà appellanta.

14. Din il-Qorti tgħid li hija tikkondividi dan ir-raġunament tal-Ewwel Qorti, u filwaqt li tagħmlu tagħha, tgħid ukoll li hija m'għandha xejn x'izzid mal-osservazzjonijiet mirquma u legalment fondati li għamlet. B'hekk issib l-ewwel aggravju tas-soċjetà appellanta mhuwiex ġustifikat, u tiċħdu.

It-Tieni Aggravju: [l-Ewwel Qorti kellha tilqa' l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni]

15. Permezz tat-tieni aggravju tagħha, is-soċjetà appellanta qalet li l-Ewwel Qorti kkunsidrat bħala inkompatibbli u irrikonċiljabbli t-tielet eċċezzjoni tagħha mal-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni, għaliex din tirrifletti r-rikonnoxximent ta' xi forma ta' kreditu. Tirrileva li hija kienet ressqet l-eċċezzjoni ulterjuri tagħha ta' preskrizzjoni a tenur tal-para. (a) tal-artikolu 2149 tal-Kap. 16, fid-dawl tal-fatt li skont 'Dok X1' anness mal-avviż promotur, u anki skont l-affidavit ta' Daniel Galea, id-*delivery note* tas-soċjetà appellata kellha d-data tad-29 ta' Ġunju, 2020, filwaqt li l-ittra uffiċjali li kopja tagħha tinstab annessa wkoll mal-avviż promotur, giet ipprezentata fit-8 ta' Lulju, 2022. Tkompli tgħid li l-kawża odjerna mbagħad giet ipprezentata fit-2 t'Awwissu, 2022. Għalhekk it-terminu preskrittiv sabiex is-soċjetà appellata tipprezenta l-proċeduri odjerni, kien

jagħlaq fid-29 ta' Ġunju, 2022, u l-att ġudizzjarju sabiex tiġi nterrotta l-preskrizzjoni sar disat ijiem tard. Is-soċjetà appellanta tikkontendi li kuntrarjament għal dak li ddikjarat l-Ewwel Qorti, l-eċċezzjonijiet imressqa minnha ma kinux inkompatibbli mal-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni li hija ressqet, u għalhekk din il-Qorti għandha tilqa' l-aggravju tagħha.

16. Is-soċjetà appellata twieġeb li l-aggravju tas-soċjetà appellanta ma jiswiex. Tikkontendi li huwa stabbilit fil-ġurisprudenza Maltija li l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni ma tistax tingħata flimkien ma' eċċezzjonijiet oħra, fejn jiġi rikonoxxut id-debitu, imma anki li jattakkaw il-valur u/jew il-kwalità tax-xogħol innifsu. In sostenn tal-argument tagħha, is-soċjetà appellata hawnhekk tgħaddi sabiex tagħmel riferiment għal dak li jingħad fil-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna. Is-soċjetà appellata tissottometti li s-soċjetà appellanta mhux biss irrikonoxxiet il-kreditu li huwa dovut lilha meta ressqet l-eċċezzjoni ta' xogħol ħażin u debitu inqas minn dak pretiż, iżda mill-provi saħansitra jirrizulta wkoll li s-soċjetà appellanta għamlet tentattiv sabiex tħallas is-somma ta' €5,357.20 għas-saldu ta' dak kollu dovut lilha. B'dan is-soċjetà appellata tinsisti li s-soċjetà appellanta rrikonoxxiet id-debitu u nterrompiet il-preskrizzjoni. Is-soċjetà appellata tirrileva li fl-eċċezzjoni tagħha s-soċjetà appellanta ma llimitatx l-istess eċċezzjoni għas-somma kkontestata. Is-soċjetà appellata tagħlaq billi tgħid li kif sewwa osservat l-Ewwel Qorti, l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni li ngħatat mis-soċjetà appellanta ma kinitx waħda valida, stante li ma ottemporatx ruħha mad-dispożizzjonijiet tal-artikolu 2160 tal-Kap. 16.

17. Il-Qorti hawnhekk tikkunsidra ukoll li l-Ewwel Qorti kienet korretta fid-deċiżjoni tagħha. Hija qabel xejn irrilevat li huwa ssenjalat li meta tiġi eċċepita

L-preskrizzjoni, il-Qorti għandha l-ewwel tindaga jekk l-imsemmija preskrizzjoni hijiex opponibbli għat-talba u għall-azzjoni nnifisha. Jekk imbagħad jinstab li dak huwa l-każ, komplet tirrileva li l-Qorti għandha tistabbilixxi d-data li minnha għandu jiġi meqjus li jiddekorri t-terminu preskrittiv, sakemm din mhijiex sospiża *ai termini* tal-artikoli 2123 *et seq.* tal-Kodiċi Ċivili. Qalet li huwa wkoll stabbilit li meta l-Qorti ssib li l-preskrizzjoni ndikata mill-konvenut mhijiex applikabbli għall-azzjoni, hija m'għandhiex tfittex liema preskrizzjoni hija applikabbli, għaliex il-Qorti ma tistax skont l-artikolu 2111 tal-Kodiċi Ċivili tqajjem *ex officio* l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni.

17. L-Ewwel Qorti rriteniet ukoll li n-natura odjuża tal-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni kienet titlob li din l-eċċezzjoni għandha tingħata interpretazzjoni u tifsira restrittiva, u kull dubju dwar l-applikabbiltà tat-terminu preskrittiv skont dak li jirriżulta fl-atti, għandu jmur kontra min jeċċepixxi l-preskrizzjoni. B'hekk il-Qorti għaddiet sabiex iċċitat il-para. (a) tal-artikolu 2149 tal-Kodiċi Ċivili li taħtu s-soċjetà appellanta eċċepiet il-preskrizzjoni fil-konfront tal-azzjoni odjerna, u eżaminat in-natura tal-istess azzjoni. Is-soċjetà appellanta esprimiet il-fehma li t-talba tas-soċjetà appellata ma kinitx limitata għall-ħlas ta' dak dovut lilha għall-prestazzjoni tal-opra tagħha, iżda kienet tkopri l-prezz tal-materjal neċessarju sabiex teżegwixxi x-xogħlijiet in kwistjoni. Għalhekk tajjeb sabet l-Ewwel Qorti li l-eċċezzjoni eċċepita kienet opponibbli għall-azzjoni.

18. Iżda kif irrilevat ukoll l-Ewwel Qorti, skont il-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna, huwa paċifikament meqjus li hemm sitwazzjonijiet fejn il-preskrizzjoni eċċepita ma jkollha l-ebda valur meta din tingħata ma' eċċezzjoni oħra li hija inkompatibbli, u hawnhekk iċċitat dak li qalet din il-Qorti kif diversament

ippreseduta, fis-sentenza tagħha tat-28 t'April, 2004, fl-ismijiet **Peter Busuttil vs. Public Broadcasting Services Limited**. L-Ewwel Qorti kkunsidrat korrettement li fil-każ odjern, it-tielet eċċezzjoni tas-soċjetà appellanta fejn hija kienet qiegħda tikkontendi li x-xogħlijiet in kwistjoni ma kienux saru skont is-sengħa u l-arti, kienet turi rikonoxximent ta' xi ammont li seta' kien dovut lis-soċjetà appellata. L-Ewwel Qorti stqarret li din l-eċċezzjoni kienet inkompatibbli u irrikonċiljabbli mal-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni, għaliex kienet turi rikonoxximent ta' xi kreditu li seta' kien dovut. Qalet ukoll li skont l-insenjament tal-Qrati tagħna, il-konvenut ma setax jeċċepixxi l-preskrizzjoni meta jiddikjara li ma ħallasx il-prezz sħiħ. Hawnhekk iċċitat ukoll dak li qalet din il-Qorti kif diversament ippreseduta, fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Burmarrad Commercials Limited vs. Claude Camilleri**, deċiża fid-29 ta' Lulju, 2016, u ddikjarat li hija setgħet tistrieñ fuq dak li ngħad, u tieqaf hemm. Madankollu l-Ewwel Qorti kkunsidrat li huwa opportun li tosserva wkoll li l-preskrizzjoni eċċepita mis-soċjetà appellanta ma setgħetx tassew tirnexxi għaliex hija naqset milli tottempora ruħha mad-dispożizzjonijiet tal-artikolu 2160 tal-Kap. 16. Din il-Qorti żżid tgħid li fin-nuqqas tad-dikjarazzjoni rikjesta mil-liġi, l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni kif issollewata mis-soċjetà appellanta ma setgħet qatt tirnexxi, u l-ebda ndaġini oħra dwar l-effikaċja tal-eċċezzjoni ma tkun neċessarja. B'hekk l-Ewwel Qorti ċaħdet l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni ssollewata mis-soċjetà appellanta.

19. Hawnhekk ukoll il-Qorti tikkondividi r-raġunament tal-Ewwel Qorti li hija ssib li huwa preċiż u legalment fondat, u dan filwaqt li ma ssib xejn li għandha iżżid miegħu.

Decide

Għar-raġunijiet premessi, il-Qorti tiddeċiedi dwar l-appell tas-soċjetà appellanta, billi tiċċdu, u dan filwaqt li tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha.

Bl-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri fiż-żewġ istanzi, għandhom ikunu kontra s-soċjetà appellanta.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**